

MultiPrax

en multifallstudie om
systemisk praxis i tre tvåspråkiga välfärdsområden –
Workshop 9.10.2024 om preliminära resultat

TIDTABELL

- 12-12.45 Lunch
- 12.45 - 13 Introduktion och presentation
- 13- 13.30 Ilse presenterar forskningsprojektet + kontexten - frågor/kommentarer
- 13.30 - 14.15 Ann presenterar klientdelaktighet, proffperspektiv
Frågor och kommentarer/Diskussion
- 14-14.15 Kaffe
- 14.15 – 15 Ida presenterar Klientdelaktighet från klienters perspektiv, Frågor och kommentarer, reflektion
- 15 – 15.30 Framtidsvisioner och diskussion, slutsatser?

Multiprax forskningsprojekt

ATT FÅ KUNSKAP OM VARDAGSEFFEKTIVITET I EN SYSTEMISK KONTEXT INOM BARNSKYDD OCH FAMILJESOCIALT ARBETE I TRE TVÅSPRÅKIGA VÄLFÄRDSOMRÅDEN:

Kontextmedveten praktikforskning

Forskningen bygger på samarbete inom tre välfärdsområden. Planeringen och genomförandet av studien har förhandlats med kontaktpersonerna och ansvariga inom välfärdsområden. Hela forskningsdesignen bygger på forskningsbehov som identifierats i praktiken.

Två-årigt forskningsprojekt finansierat av social- och hälsoministeriet

Framväxande praktik- Komplexitet

Välfärdsområden som nya strukturer

Vardagsfokus

Vardagseffektivitet

Multifallstudie

Lärande elementet: gemensamma teman/jämförelser

Based on Allan, B. (2008). Knowledge creation within a community of practice

Multiprax - Vardagseffekter i systemisk praxis

- En multifallstudie med främjan att utveckla hållbara och kunskapsdrivna välfärdstjänster

Information som hämtats från flera källor för att beskriva de verkliga vardagseffekterna av interventioner för klienter inom social välfärd (Sherman et.al 2016; Malmivaara 2024)

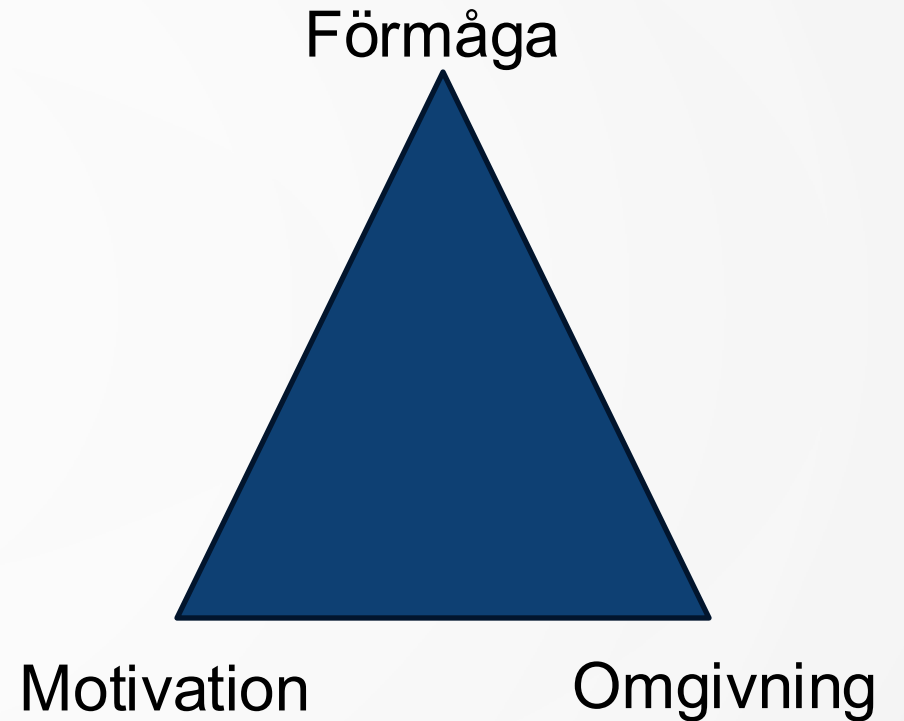
Vardagseffektivitet i vår studie är en frågan om hur överföringen av den systemiska praktiken tar sig uttryck i både praktikers och klienters vardag.

EKOLOGISK KOMPETENS

- Kompetens begränsas inte till personlig kompetens eller till färdighetsträning;
- **Tonvikten ligger på ekologisk kompetens vars fokus ligger på relationerna (transaktionerna) mellan motivation, förmåga och omgivning**
- *Det är gränssnittet mellan person och miljö som är föremål för uppmärksamhet. Denna transaktionella betoning ger nyckeln till strategier som är relevanta både för att "bygga upp" kompetens och för empowerment som process och mål. (Breton 1994)*

Datainsamling

- **Kartläggande analyser 2023:**
Välfärdsstrategier och praktikbeskrivningar
- **Intervjuer med nyckelinformanter (n= 20) och praktiker** (socialarbetare, socialhandledare, familjeterapeuter, psykolog) (n= 35) inom tre områden 2023.
- **Fokusgroup** intervjuer med 4 socialarbetare och 5 socialhandledare 2022
- **Uppföljningsenkät** (n=54) 2023/2024
- Pågående 2024: **intervjuer med barn och föräldrar** (n=22), dokumentation inom ett välfärdsområde

BETYDELSEN AV FÖRANKRING AV SYSTEMISK PRAKTIK

FÖRSTÅELSERNA SOM SKAPATS OCH UPPRÄTTHÅLLS

- Utgångsläget i kommunerna innan inträdet till välfärdsområdena inverkar
- Välfärdsområdena är i olika skeden när det gäller organisering och strukturering av systemisk praktik
- Välfärdsområdets organisering; nya ledningsstrukturer och personalomsättning
- Kunnande i systemisk praktik påverkar engagemanget

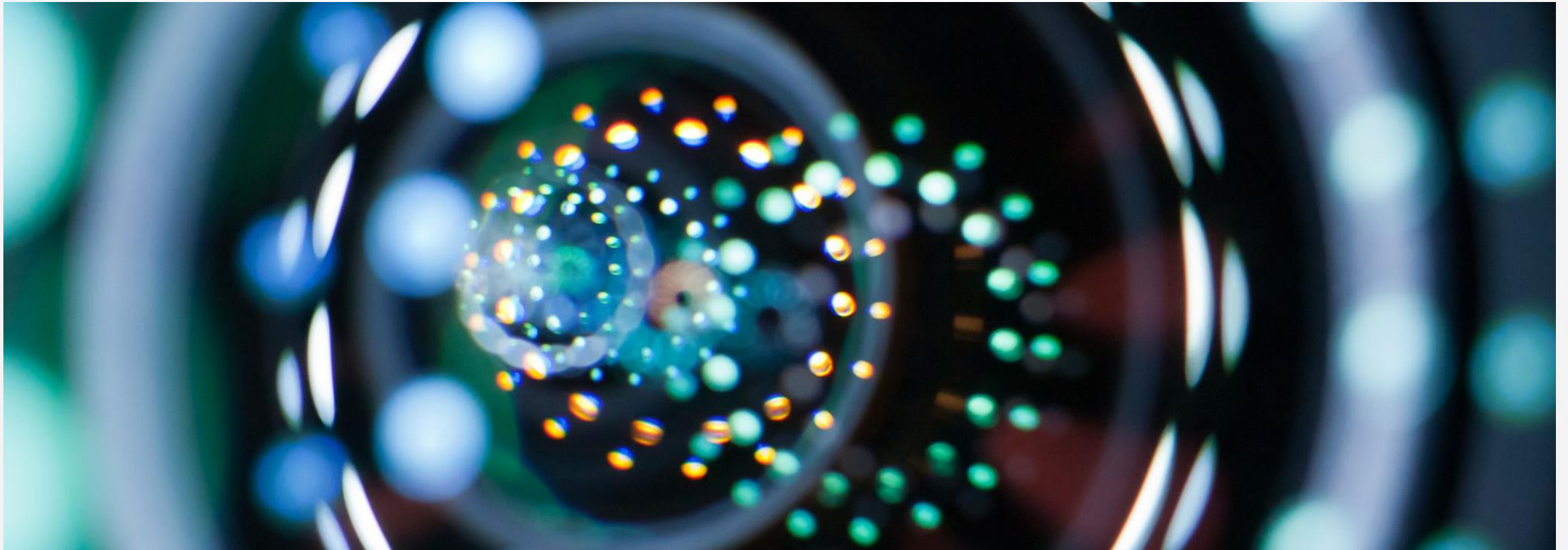

FÖRANKRING AV DEN SYSTEMISKA PRAKTIKMODELLEN

	Välkärdssområde 1	Välkärdssområde 2	Välkärdssområde 3
Förankring i högsta ledning	Låg	Hög	Medel
Förankring i strategier	Låg	Hög	Låg
Förankring i personal (i regionen)	Hög	Hög	Medel

HUR SER SITUATIONEN UT IDAG I VÄLFÄRDSOMRÅDEN?

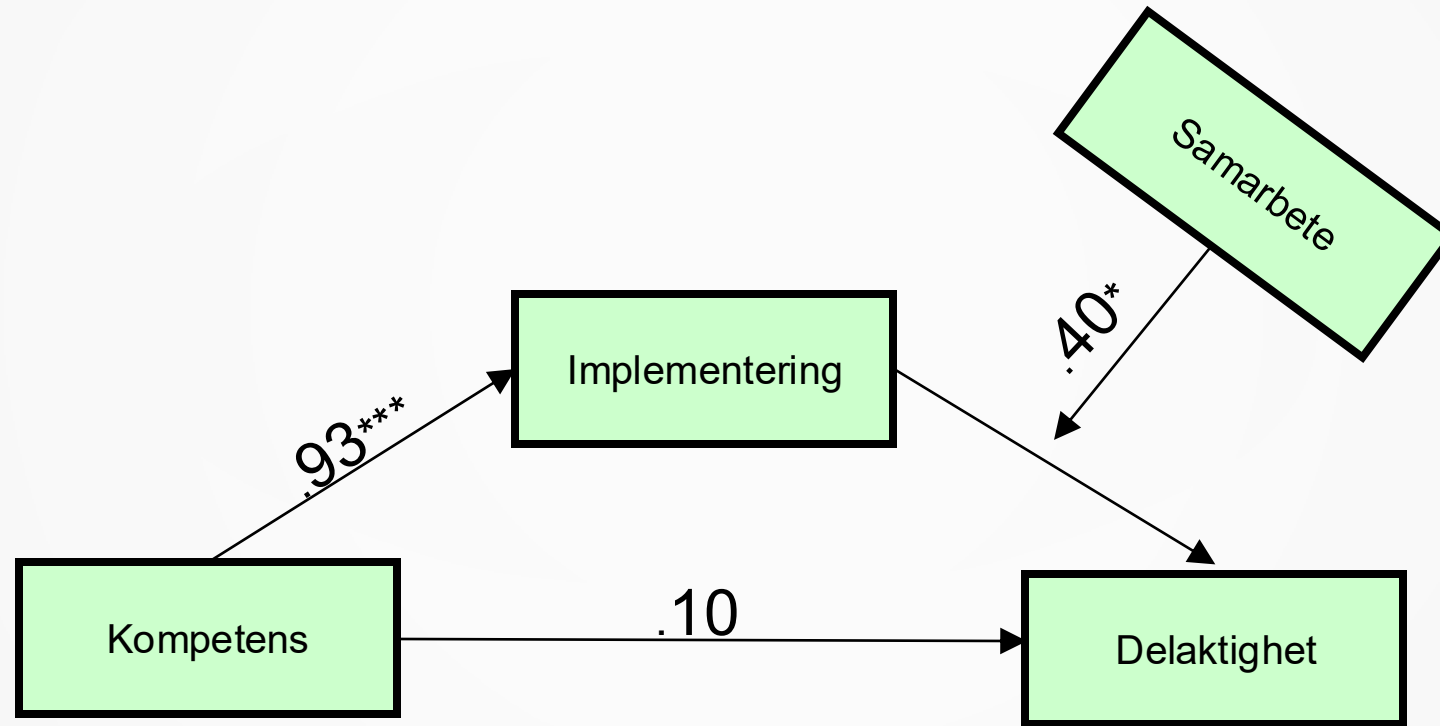

FOKUS PÅ KLIENTDELAKTIGHET

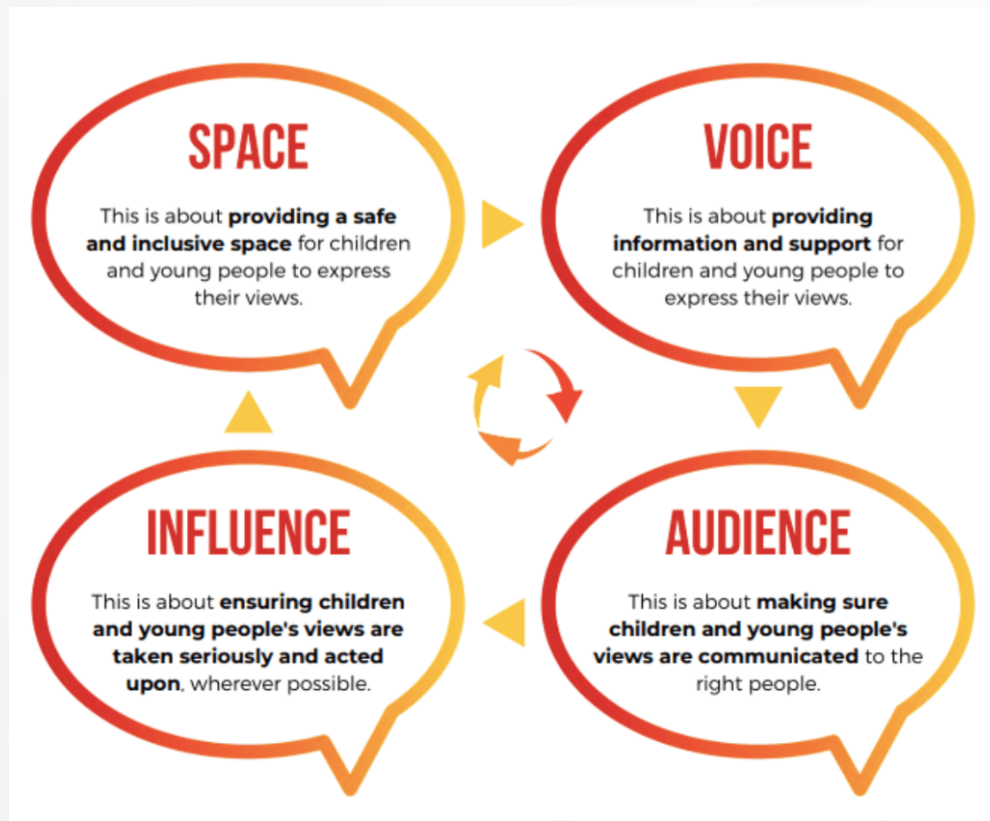
KLIENTDELAKTIGHET – ETT SYSTEMISKT PERSPEKTIV

Bättre kompetenser bidrar till bättre implementering. När det gäller effekten av implementering på delaktighet visar en signifikant interaktion att denna effekt beror på kvalitet på samarbete.

LUNDYS DELAKTIGHETSMODELL

- Lundy-modellen för barns delaktighet är en praktisk gestaltning av artikel 12 i FN:s konvention om barnets rättigheter
- Syfte: Att skapa strukturer och processer som säkerställer att alla, särskilt barn och unga, kan delta och påverka beslut som rör dem.
- Modellen inrymmer begreppen utrymme, röst, åhörare och inflytande.

Källa: <https://participationpeople.com/how-to-implement-the-lundy-model-of-participation-across-your-organisation-a-checklist/>

VÄRDERING AV DELAKTIGHET BARNSKYDD VS FAMILJESOCIALARBETE

- Det finns skillnader mellan barnskydd och familjesocialarbete som delvis inverkar på de professionellas syn på delaktighet. Som värdering är delaktighet lika betydelsefull men den får olika betoning i de olika kontexterna/enheterna.

Ja, jag tycker att det blir bättre och bättre med klientdelaktigheten. Och jag tycker nog att vi försöker så långt som möjligt ha de med.

***Vi har ju förstås den fördelen att vi gör inte ju direkt nånting helt mot klienternas vilja.** Då har vi ju den fördelen att då blir de, man kan flytta till barnskyddet ifall att inte det går att samarbeta.*

*Det är inte så att jag stövlar in och bestämmer att nu är det den här och den här servicen, och så gör jag beslut och så... **Utan att man faktiskt bemödar sig om att skapa en sån här respektfull och förtroendeingivande relation.***

ERFARENHETER FRÅN VÄLFÄRDSOMRÅDENA

Socialarbetares och andra yrkesutövares beskrivningar av klientdelaktighet från våra fallstudier gav upphov till ett antal intressanta teman som var starkt kontextuellt präglade.

- Teman:
  - Bemötande och förtroende
  - Dialog och att få rösten hörd
  - Barnperspektiv
  - Dokumentation och utvärdering

BEMÖTANDE OCH FÖRTROENDE

Dialog skapar öppenhet

Öppenhet skapar tillit till familjerna

Förtroende nås genom gott bemötande

Effektivitet uppnås genom samarbete och arbete mot gemensamma mål

BEMÖTANDE

– EN FRÅGA OM ATT SKAPA TRYGGA STRUKTURER

"Och också förstås det här att man behöver ju **satsa mycket på att bygga den här kontakten** och skapa en sån här tillitsfull relation."

"Att ha (familjen) med på teammöte och rita upp det här nätverket och kunna sitta och diskutera och ställa hypoteser **när de sitter med i rummet** ... att man själv deltar i diskussionen tänker jag att också **bygger på den där relationen**... de är experter på sitt liv.. Att sen kan vi behöva hjälpa med att hitta nya infallsvinklar, men att de får känna att de är specialister i sitt eget liv."

"**Klienten alltid vet vad som är på gång** i processen."

DIALOG OCH FÅ RÖSTEN HÖRD

– ATT HA FOKUS PÅ HELA SYSTEMET OCH GE UTRYMME FÖR ATT SKAPA FÖRTROENDE

”Om föräldern har sina problem med missbruk eller psykisk ohälsa, att nog blir det ju ofta också mycket fokus på dom. Att barnen kanske lite faller bort. **Så vi får nog hela tiden ha bakom örat att hur har vi fokus på hela systemet, och inte bara på mamma, eller pappa.**”

”ifall att vi sitter här o säger att ”det här borde ni förändra”. Då kommer ju väldigt sällan förändringen. Men ifall att **de själv upplever att de kan ta kontakt och vara mera med**, så kan de ju själv inse, att det här borde vi förändra, eller det här är... Då kanske förändringen kommer.”

Stöd i att svänga föräldrars problem/utmaningar till barnets perspektiv

DIALOG OCH ATT FÅ RÖSTEN HÖRD – EN FRÅGA OM SAMARBETE

Vikten av klientens närvaro:

”Vi ska ha som målsättning, att **när vi diskuterar klientens angelägenheter, så ska klienten vara på plats**. Det lyckas ju inte alltid, men det ska vi ha som mål, att klienten ska alltid vara med när vi diskuterar klientens... Ja. Livssituation”

”Det **absolut bästa är ju alltid att ha barnet med på det här mötet, för det finns inga saker som inte det här barnet vet om**. För det här barnet har oftast levt i det här... Trasigheterna i många, många år, och jag tror att där kan vi ibland tänka att oj, men vi kan inte prata om det här inför ”Kalle”, vi kan inte säga det här. Men vi kan, för dom vet”

BARNPERSPEKTIV – ATT TA BARNETS SYNVINKEL

Socialarbetaren för barnets talan

”Det brukar vi också ha på teammöten, att vi ibland funderar kring det här, att **vem ska vara barnet den här gången o se det ur barnets synvinkel**. Det brukar vi kunna turas om med.”

”Socialarbetaren är barnets socialarbetare. Så inte barnet glöms. Det har man fått många gånger också påminna varann om i teammöte, att nu ska vi inte ta för mycket föräldrarnas perspektiv här”

Advocacy (föräldrar för barnets talan):

”Och sen förstås åt föräldrarna, att nog säger ju barnen också åt föräldrarna. Och **via föräldrarna sen, att om det är nånting som de önskar** eller som... Att vill de till exempel inte träffas eller vill de inte ha stöd”

BARN SOM INTE VILL DELTA I MÖTEN

Audience

Delaktighet genom att välja att inte delta

”Det är mycke **barn som kanske inte vill vara med eller kan vara med**. Och då har vi träffa dom före, och sagt att nu ska vi träffas med mamma o pappa, och vilka andra då, och fråga att va vill du att vi upp? Vad tänker du? Vad vill du ha för förändringar hemma, i livet, i skolan? Så har vi lista upp vad barnet har för åsikter.”

”Sen också efteråt, så **har vi farit och träffat barnet**, och så har vi gått igenom, det här och det här pratade mamma och pappa om, det här och det här har vi funderat. Vad tänker du om det? Så det här barnets delaktighet har nog... Eller jag känner, vi (...) **Vi har tagit det här barnets roll, där var barnet inte har vilja vara med eller kunna vara med**”

DOKUMENTATION – OKLARHETER OCH ICKE-SYSTEMATIK

Klienterna tar del av dokumentationen ibland men det finns ingen systematik.

*"Det var inte så där jag menade, så här ska det inte stå, det måste du ändra" .... nog har vi ändrat nånting någon gång, jo. **Nån klientplan har vi ändra enligt...**"*

*"Och ofta när vi gör klientplanen, så det är klart att vi träffar ju barnet då, men sen blir den ju hemskickad. **Så att inte vet jag ju förstås sen att går föräldrarna igenom den med barnen.** Det är ju säkert olika, kan jag tänka mig. Att en del går igenom och andra går int."*

Genom att använda och utnyttja kunskap tillsammans med klienterna kan inte bara öka socialarbetarnas utan även klienternas kunskapsmässiga handlingsutrymme
(ref. Aino Kääriäinen 2024)

UTVÄRDERING OCH FEEDBACK AV KLIENTER

Influence

Feedback kommer spontant

"Det är nog mera kanske föräldrarna då som säger sånt, att de uttrycker att de är frustrerade med en eller att de int får hjälp eller stöd. Så **det är nog mera föräldrarna som ger den feedbacken.** Inte barnen"

"Förstås då man träffar dem (barnen) har de ju möjlighet att ge feedback direkt, men det är nu väl kanske int så många som gör det. (..) det är nog jättesällan nå barn sku ta kontakt direkt, tycker jag. Och **jag tycker int att vi kanske har nå riktigt bra sånt här system för utvärdering av vårt jobb.**"

Sporadisk uppföljning

"Då har man ju som en **utvärdering** då efter, säg, fyra gånger, **att hur har ni upplevt den här servicen** och har ni sett nån nytta av det och finns det, ska vi fortsätta, finns e behov. Så att då är ju ganska tydligt, att då får de ge feedback, både då föräldrar, och om det handlar om ett barn, en ungdom"

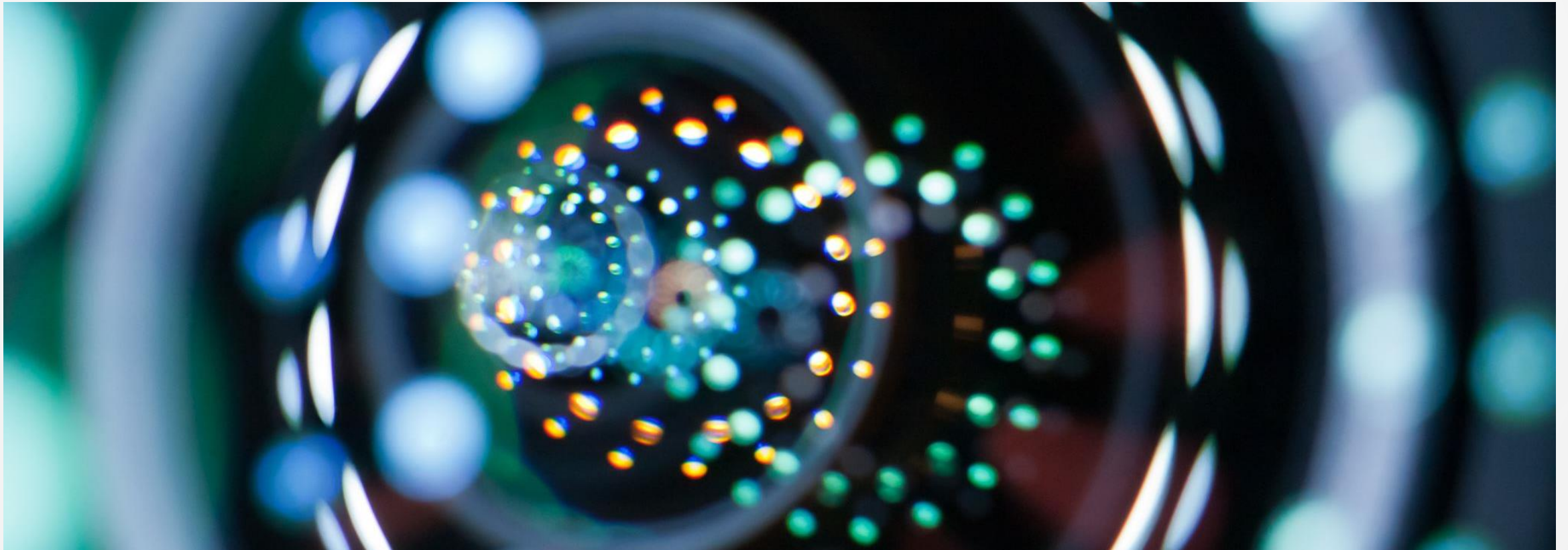
STÖD I DELAKTIGHET

- Delaktighet förutsätter öppenhet inför klienterna, när det gäller t.ex. processer och planer, klienterna ska få reflektera över sin situation och "komma med egna idéer".
- De empiriska resultaten visar att förståelsen och praxis kring klientdelaktighet var varierande, splittrad och långt ifrån enhetlig.
- Det finns en mötesstruktur som bidrar till klientdelaktigheten.

VILKA TANKAR VÄCKER PROFESSIONELLAS ERFARENHETER OM KLIENTDELAKTIGHET?

KLIENTDELAKTIGHET FRÅN KLIENTERS PERSPEKTIV - ETT NEDSLAG I BARNSKYDDETS EFTERVÅRD

- Kvalitativa tematiska intervjuer med unga inom barnskyddets eftervård i Österbotten, Västra Nyland och Egentliga Finland
- Materialet inte kodat eller analyserat – en smygtitt på materialet
- **Mål: Intervju och uppföljningsintervju med ca 15 unga**
- Urvalskriterium: myndiga unga inom barnskyddets eftervård
- **Intervjuer hittills: 3 i Varha, 2 i Österbotten, 1 i Västra Nyland**
- Modersmål: 2 svenska, 4 finska
- Ålder och könsfördelning: 19-22 år, en ickebinär, en man och fyra kvinnor

KLIENTERS PERSPEKTIV

TEMAN:

- BEMÖTANDE
- SJÄLVSTÄNDIGHET
- EFTERVÅRDSTJÄNSTER/KÖPTJÄNSTER
- SOCIALA NÄTVERKET
- DOKUMENTATIONENS ROLL

BEMÖTANDE – STORA VARIATIONER I HUR BEMÖTANDET KAN INVERKA PÅ FÖRTROENDET

- Variation i hur unga upplevt stödet att tillsammans med den unga planera tjänster och stöd

”olen pystynyt vaikuttamaan mun asioihin”

- Misstroende gentemot systemet (barnskydd+psykiatrisk vård)

”jag hade inget förtroende för vuxna”

- Samtidigt positiva erfarenheter av bemötande och vad eftervården gett de unga

”lastensuojelu ja jälkihuolto on saanut luottamukseni takaisin”

- Betydelsen av regelbunden och tät kontakt med eftervården

”ohjaajien kans oli rennompaa koska nähdään usein”

BEMÖTANDE – SOM INTE MÖTER DE UNGA

- Möten var de professionella haft egen agenda och klienten en annan – den unga har känt sig förbisedd
- Känsla av att bli stämplad - de professionella frågar inte, utan gör antaganden
- Upplevelse av att de professionella diskuterade ”problemet” och gav en lösning utan att ta den unga i beaktande under mångprofessionella (+systemiska) möten
- Upplevelser av gränslöshet – vad de professionella kan diskutera och berätta om under mångprofessionella möte

”se oli hyvin mielenkiintoista, jos ei mentäis rajan yli ja kysyttäis lisää”

FÖRBEREDELSE INFÖR SJÄLVSTÄNDIGHET

Erfarenheter av eftervården:

- *"visade livet och jobbade upp förtroendet till familjen"*

Vissa uppger att de var dåligt förberedda på att flytta från barnhem till självständigt boende – knapphändig handledning i allt det praktiska och osäkerhet kring vad som kommer att hända

Kontrasten mellan att bo på en sluten avdelning (antingen på en psyk.avdelning eller barnhem) och flytta till ett eget hem var stor

Förflyttningen fungerar bra då den gjordes stegvis

FLEXIBILITET OCH UTRYMME FÖR VAL SOM STÖDER SJÄLVSTÄNDIGHET

- Flexibilitet – den unga kan träffa sin handledare i olika sammanhang och ges möjlighet att välja aktivitet som de tillsammans utför

"de gav betydelsefulla aktiviteter"

- Sk Taxiservice - eftervården kan skjutsa de unga vart de behöver så de kan träffa kompisar, uträtta ärenden eller "bara" köra runt med handledaren och prata
- Ekonomiskt stöd till bl.a. hobbyverksamhet, terapikostnader och att den unga kan träffa sin familj/släkt - alla var inte medvetna om den ekonomiska förmånen

EFTERVÅRDSTJÄNSTER - KÖPTJÄNSTER MÖJLIGGÖR DELAKTIGHET OCH STÖDER SJÄLVSTÄNDIGHET

- Flera av de intervjuade har eller har haft eftervård som köptjänst, vilket inneburit service även efter kl.16. Köptjänsten har möjliggjort kontakt med eftervård även kvällstid - den unga kan kvällstid kontakta sin handledare

"jag fick möjligheten att blomstra"

"ohjaajat pystyy hyvin kuuntelemaan jos tulee joku toive"

SOCIALA NÄTVERKET – KOMPLEXITETEN I STÖDETS MÖJLIGHETER

- Varierande relationer till den egna familjen: somliga har en god relation (speciellt till syskon), andra sämre eller brutit kontakten till föräldrarna
- Berättelser om hur det sociala nätverket och hobbyn berikar de ungas liv - kompisgäng har kunnat ersätta familjen
- De unga i materialet beskriver sig som kreativa med mycket på gång - empowering
- Berättelser om att som barn behöva ta hand om sina föräldrar
- Otrygg barndom, söker sig till destruktiva sociala relationer för att ”ersätta” den egna familjen

EFTERVÅRDEN SOM DET SOCIALA NÄTVERKET

- Erfarenheter av eftervården:

"visade livet och jobbade upp förtroendet till familjen"

- Eftervården varit den enda sociala kontakten för en del av de unga och ersatt den egna familjen, speciellt under barnskyddstiden och under övergången till eftervård
- Betydelsen av att fortsättningsvis kunna ha kontakt med anställda (på barnhemmet eller eftervården)

DOKUMENTATION – OKLARHETER OCH ICKE- SYSTEMATIK

- Stor variation i hur de unga görs delaktiga i dokumentationen

"minulle annetaan aina kopio"

En del unga i studien uppger att de kan påverka klientplanen och dokumentationen

"ihan miten olen halunnut"

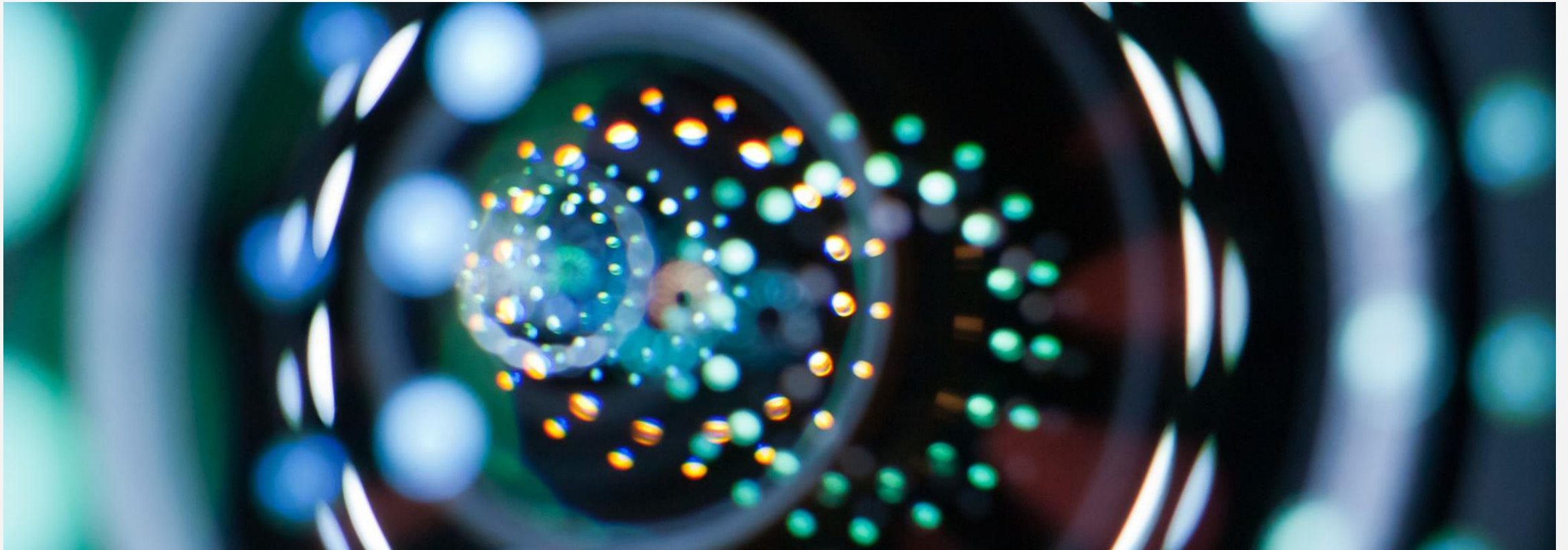
- Någon uppger att de inte får se eller får hemskickat klientplanerna medan andra får det och är aktiva under mötet då planen skrivs, några har själv bett om dokumentation från barnskyddstiden

Kollektivt kunskapsbyggande är nyckeln till en positiv och konstruktiv attityd och möjligheten att lära sig av misstag. Att lära sig av misstag är en viktig del av kunskapsbasen för socialt arbete och tillväxten av kunskapsmässig handlingsutrymme. (Kääriäinen 2024)

VILKA TANKAR VÄCKER KLIENTERS ERFARENHETER AV KLIENTDELAKTIGHET?

Tack för diskussionerna!